

LR Biudžeto ir finansų komitetui
Darbo partijos frakcijai
Demokratų frakcijai „Vardan Lietuvos“
Laisvės frakcijai
Liberalų sąjūdžio frakcijai
Lietuvos regionų frakcijai
Lietuvos socialdemokratų partijos frakcijai
Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijai
Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų frakcijai

Dėl Labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-367(2)

2022 m. gegužės 30 d.

Maloniai prašome pritarti 2022-05-19 Labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui (Nr. XIVP-367(2)). Pastaruoju metu pasigirdus politikų nuogaštavimams, kad dėl šio straipsnio pakeitimo biudžetinės ugdymo įstaigos patirs *gyvybiškai reikšmingų* nuostolių, norime patikinti, kad šis pakeitimas neužkerta kelio šioms įstaigoms gauti paramą kita forma ar būdais, tik užtikrina, kad skirtos lėšos būtų skiriamos ir panaudojamos pagal pirminę įstatymo paskirtį, būtent stiprinti nepriklausomą nevyriausybinių, įskaitant ir bendruomeninių, organizacijų (toliau – NVO) sektorių ir taip prisidėti prie visuomenei aktualių pokyčių bei atsakingo piliečių dalyvavimo sprendžiant viešojo gyvenimo klausimus.

Pagrindiniai argumentai:

1. Nevyriausybinių organizacijų surinktos 1,2 proc. GPM lėšos užtikrina teikiamų paslaugų tvarumą. **Nemažai daliai organizacijų surinktos GPM lėšos sudaro nuo 30 iki 100 proc. jų biudžeto.** NVO finansavimas yra fragmentiškas, daugiausia paremtas konkursinio finansavimo būdu, kuris neužtikrina tvarios organizacijų veiklos ir paslaugų tęstinumo. Dauguma NVO kiekvienų metų pradžią „išgyvena“ surinktų GPM lėšų dėka, nes konkursinis finansavimas organizacijas įprastai pasiekia tik kovą – balandį ar net vėliau.
2. **Biudžetinės įstaigos (BĮ) bendruomenės nariai gali inicijuoti ir steigti labdaros ir paramos fondus ar asociacijas,** kurios užtikrins, kad lėšos būtų naudojamos ne einamiesiems BĮ darbams, o spręsti visai bendruomenei (administracijai, pedagogams, tėvams ir jų vaikams) aktualias problemas, įtraukiant į sprendimų priėmimo ir (ar) įgyvendinimo procesus visą bendruomenę lygiateisiškumo principu. Iš tiesų šis siekis, jau ir dabar deklaruojamas ar (iš dalies) įgyvendinamas kai kuriose ugdymo įstaigose, sustiprintų bendruomenės telkimą ir dalyvavimą BĮ gyvenime. Šiems pokyčiams pasiruošti ir įgyvendinti numatytas 3 metų pereinamasis laikotarpis – pakeitimas įsigaliojotų nuo 2025 m. sausio 1 d.
3. Mūsų nuomone, iš principo yra neteisinga traktuoti, kad surinktos 1,2 proc. GPM lėšos turi ir gali kompensuoti finansavimo, kurį turi skirti BĮ nacionalinės ar vietos valdžios institucijos, trūkumą, juolab, kad Įstaigų gaunamų GPM lėšų sumos skiriasi nuo kelių dešimčių iki

keliolikos tūkstančių eurų. Nepaisant surinktų lėšų dydžio, ši **GPM parama tesudaro iki 1 procento švietimo BĮ metinio biudžeto. Be to, didžioji dauguma BĮ – per 1100 įstaigų – surenka pakankamai mažai GPM lėšų – iki 2000 eurų.** Tokiu būdu dar labiau didinama socialinė atskirtis tarp vaikų, kadangi ugdymo įstaigos, kuriose ugdomi labiau pasiturinčių ir tikėtina sąmoningų tėvų (globėjų) vaikai surenka daugiau GPM lėšų nei tos, kuriose ugdomi socialinės, ekonominės ir kultūrinės atskirties šeimų vaikai.

GPM gautos lėšos 2021 m., Eur	10 000 – 20 000	5 000 – 10 000	3 000 – 5 000	2 000 – 3 000	1 000 – 2 000	5 – 1 000
Biudžetinių švietimo įstaigų* skaičius	18	76	154	172	456	713

*Švietimo įstaigos: ikimokyklinio, bendrojo ugdymo, sporto, neformalaus švietimo bei formalųjį švietimą papildančio ugdymo įstaigos. 2021 m. duomenys pateikti pagal VMI atvirų duomenų sistemoje skelbiamą informaciją.

- Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos įgyvendinamoje „Tūkstantmečio mokyklų“ **programoje yra numatytos reikšmingos investicijos į biudžetinių švietimo įstaigų infrastruktūrą**, Edtech programoje ir „skaitmeniniame mokinio krepšelyje“ skiriamos lėšos mokyklų skaitmeninėms priemonėms, taip pat numatytos lėšos 2021-2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programoje.
- Primename, kad dar 2009 metais Lietuvos Respublikos **valstybės kontrolės** dėl Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos išvadose Nr. FA-P-700-1-79 **keliamos abejonės, ar tokia praktika – skirti paramą BĮ – nėra ydinga ir neiškreipia pačios paramos tikslų.** O Seimo narių grupės 2022-05-26 pateiktas pasiūlymas dėl Labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto, kuriame siūloma palikti biudžetines švietimo įstaigas, prieštarauja aukščiau nurodytai Valstybės kontrolės audito išvadai, juolab, kad mažos ugdymo įstaigos tesurenka vos kelis šimtus ar kelias dešimtis eurų, priešingai nei didžiosios, kurios ir taip yra pakankamai aprūpintos.

Todėl prašome atsižvelgti į pateiktus faktus ir argumentus ir balsuoti už 2022-05-19 Labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 7 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (Nr. XIVP-367(2)), kuris eliminuotų iki šiol taikomą ydingą praktiką ir sustiprintų nevyriausybinį sektorių bei pilietinę visuomenę. Priėmus Labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 7 straipsnio pakeitimą, gyventojams nebūtų šiuo metu dažnai daromas ugdymo įstaigų administracijos spaudimas pervesti 1,2 proc. GPM paramos lėšas ir tokiu būdu sudaroma galimybė pasirinkti šią paramą skirti nevyriausybinėms organizacijoms.

Direktorė

 Judita Akromienė